

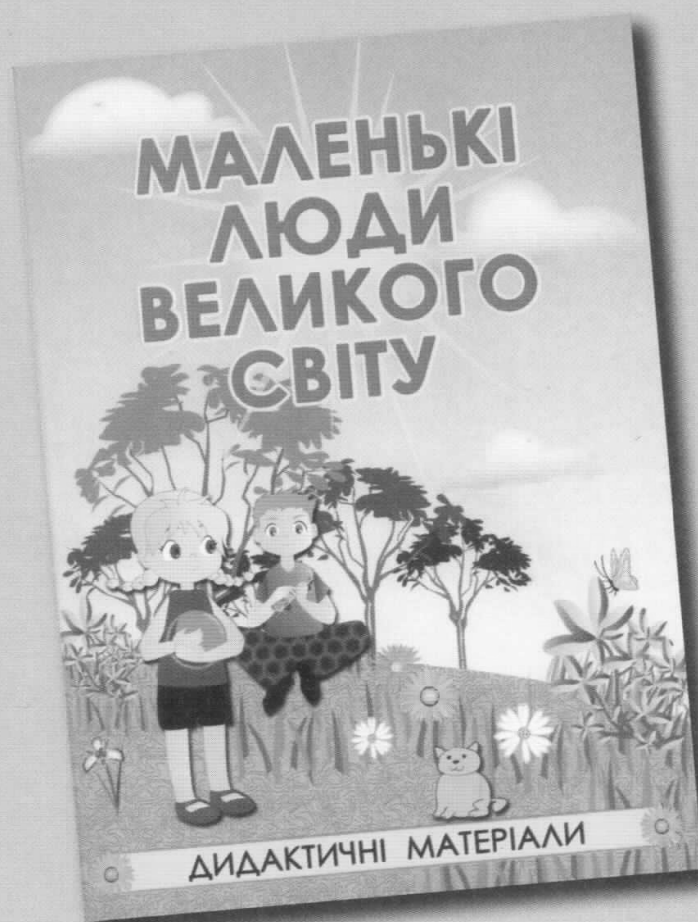
НА ДОПОМОГУ
ВИХОВАТЕЛЮ
ДНЗ

Навчально-методичний посібник
для вихователів дітей молодшого
дошкільного віку

Н. Гавриш
О. Пометун

ДОШКІЛЬНЯТАМ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК:

маленькі люди
великого світу

Н. Гавриш, О. Пошетун

ДОШКІЛЬНЯТАМ ПРО СТАЛІЙ РОЗВИТОК: маленькі люди великого світу

Навчально-методичний посібник
для вихователів дітей молодшого
дошкільного віку

КИЇВ — 2016

Схвалено для використання у дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки і психології Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист №2.1/12-Г-156 від 28.12.2015; протокол №5 від 23 грудня 2015 р.)

Дошкільнятам про сталий розвиток: Маленькі люди великого світу : Навчально-методичний посібник для вихователів дітей молодшого дошкільного віку // Н. Гавриш, О. Пометун / За ред. О. Пометун. — [Бібліотека журналу «Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання»]. — Київ, 2016. — 96 с.

Освіта для сталого розвитку, орієнтована на дітей дошкільного віку, вперше стартувала в Україні програмою «Дошкільнятам про сталий розвиток» (для дітей старшого дошкільного віку). Даний посібник є продовженням цієї тематики, однак орієнтований на роботу з дітьми четвертого року життя.

Посібник містить коротке теоретичне обґрунтування ідей освіти для сталого розвитку, опис тематики й організації освітнього процесу в межах спеціальної програми для дітей молодшого дошкільного віку, розрахованої на навчальний рік. Допомогою вихователю будуть подані в посібнику деталізовані методичні рекомендації щодо опрацювання з дітьми змісту кожної теми. Посібник адресовано вихователям ДНЗ, батькам дошкільнят, студентам спеціальності «Дошкільна освіта» і викладачам.

У посібнику використані матеріали Г. Нікішиної та О. Саприкіної

Висловлюємо подяку:

Організації «Вчителі за демократію та партнерство» за реалізацію програми освіти для сталого розвитку в Україні;

Інституту педагогіки НАПН України за допомогу і підтримку в розвитку програми «Освіта для сталого розвитку»;

Вихователям дошкільного відділення спеціалізованої школи «Тріумф» м. Києва Калиновській Тетяні Іванівні та Поліщук Людмилі Пантелеймонівні за апробацію програми у практиці.

Розробку посібника здійснено в рамках міжнародного освітнього проекту «Освіта для сталого розвитку в дії» за підтримки уряду Королівства Швеції.

The views and interpretations expressed in this report are the authors' and do not necessarily reflect those of the Government of Sweden.

© Н. Гавриш, О. Пометун, 2016
© Вчителі за демократію та партнерство, 2016

ПЕРЕДМОВА

Змістом цього посібника є методичні матеріали, що допомагатимуть вихователям і батькам сформувати в малюків навички соціально, економічно та екологічно доцільної поведінки, що складають сутність такого напрямку освіти як освіта для сталого розвитку.

Упровадження ідей освіти для сталого розвитку у навчання дітей дошкільного віку в Україні почалося декілька років тому з розробки освітньої програми «Дошкільнятам про сталий розвиток» і відповідного навчально-методичного супроводу для роботи зі старшими дошкільниками та апробування цих матеріалів в експериментальних дошкільних закладах. Ця програма стала складовою великого освітнього проекту «Уроки для сталого розвитку» для початкової і середньої школи. Нині вже сотні дошкільних закладів нашої країни, реалізуючи завдання освіти для сталого розвитку, переконалися в соціальній значущості цієї програми та необхідності починати таку роботу з дітьми молодшого дошкільного віку.

Відповідаючи на такі замовлення колективів дитячих садків, які вже працюють у програмі, та зважаючи на те, що в численних дослідженнях науковцями доведено, що результати у формуванні звичок і моделей поведінки в дітей створює ранній початок навчання-виховання, авторами було запропоновано нову освітню програму «Маленькі люди великого світу» для дітей 4-го року життя. Вона як і чинна програма для дошкільнят (дітей 6-го року життя) ґрунтується на ідеї створення в дитячому садку спеціального середовища, в якому доросле оточення демонструє малюкам позитивні приклади дій і поведінки та стимулює до їх опанування.

Оскільки освіта для сталого розвитку передбачає зміни в поведінці дітей, формування в них нових звичок і моделей поведінки, пов'язаних з гармонізацією їхніх стосунків з навколишнім світом, здоров'я і способу життя, екологічно доцільних дій, саме молодший вік є найоптимальнішим для початку такої роботи. Разом з тим, зазначимо, що зберігаючи суть і основні принципи упровадження ідей сталого розвитку в освітній процес дошкільного закладу, організація роботи з трьохрічними малюками має власну специфіку, яка пов'язана передусім з особливостями світосприймання і психофізіологічного розвитку дітей цього віку. Для трьохрічних малюків великий світ обмежений очевидним, тобто всім тим, що їх безпосередньо оточує. Вони легко

запам'ятовують, проте швидко втрачають інформацію, яка не підкріплюється діями та повтореннями. Тому, вважаючи принцип тематичного планування одним з основних в організації змісту програми, ми намагаємося максимально наблизити до дітей традиційні теми курсу через формування умінь і навичок спілкування та взаємодії з найближчим оточенням, через опанування правил особистої гігієни і здорового харчування, формування первинних звичок розумного споживання природних ресурсів. Сама організація освітнього процесу характеризується повтореннями, неодноразовим поверненням до вихідної інформації, обов'язковим зверненням до кожного малюка щодо виконання ним дій тощо.

Посібник складається з трьох частин. У *першій частині* подано стисле пояснення ідей освіти для сталого розвитку і досвід впровадження цих ідей у вітчизняній освіті протягом останнього десятиріччя. У *другій* — висвітлено тематику й особливості організації освітнього процесу в межах спеціальної програми (розрахована на навчальний рік), яка реалізується через послідовне проживання циклу тематичних днів. У *третьій частині* подано методичні розробки 18 тематичних днів, що складають програму.

Допоможуть вихователю деталізовані заняття і методичні рекомендації щодо закріплення сформованих у дітей необхідних дій протягом тижнів, відведених для освоєння змісту кожної теми. Освіта для сталого розвитку зорієнтована на отримання конкретного результату у вигляді міцно засвоєних дітьми, автоматизованих дій — сформованих звичок, переорієнтації свідомості дитини на цінності сталого розвитку. Тому особливий акцент зроблено на системі відпрацювання і закріплення дій, яка забезпечується співпрацею вихователів і батьків.

Сподіваємось, що робота в цьому напрямі дозволить вам не лише отримати добрі відчутті й гарні результати, а й подарує творче натхнення та відкриття нових для вас форм і методів роботи.

Бажаємо успіхів!

Автори

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Поняття про основні засади освіти для сталого розвитку	5
2. Теоретичні й методичні засади освіти для сталого розвитку для дошкільнят.....	12
3. Основні підходи до проведення занять з освіти для сталого розвитку з дітьми молодшого дошкільного віку.....	16
4. Методичні рекомендації з опрацювання окремих тем	
Тема 1. Спілкування	28
Тема 2. Моє здоров'я	47
Тема 3. Здоров'я природи	68

ДОДАТКИ

1. Сценарії театралізованих вистав для малюків.....	88
2. Виготовлення фігурки Мурашки для тематичних занять	94

Бібліотека журналу
«Історія і суспільствознавство в школах України:
теорія та методика навчання»

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 19002-7792Р від 08.06.2012 р.

Підп. до друку 14.03.16. Формат 70×90/16. Папір офс.
Друк офс. Ум. друк. арк. 7,02. Наклад 2000 пр.

Друк ТОВ «Поліпринт», 04074, м. Київ, вул. Лугова, 1а.